

BIBLIOTHEEK
PPO sector Bloembollen
Postbus 85
2160 AB Lisse
0252 462121

RAPPORT
Nr. 17

Verslag van een studiereis naar de
Verenigde Staten.

Ing. G. Fortgens

572415

juli 1992

Proefstation voor de Boomkwekerij, Boskoop

712B
17
ISBN

I N H O U D

	pag.nr.
1. INLEIDING	3
2. DOEL	4
3. REISVERSLAG	5
3.1 Reisschema	5
3.2 Reisimpressies	6
3.2.1. Deelname aan PPA-Symposium	6
3.3 Bezochte objecten	7
4. RESULTATEN EN BESPREKING	19
4.1 Vermeldenswaardige ontvangen planten	19
5. CONCLUSIES	22
6. SAMENVATTING	23

Nadruk of vertaling, ook van gedeelten, is alleen geoorloofd na schriftelijke toestemming van de directie van het proefstation. Het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, de Stichting Proefstation voor de Boomkwekerij, de Stichting Boomteeltproeftuin voor Noord-Brabant, Limburg en Zeeland, de Stichting Boomteeltproeftuin "De Boutenburg" (Lienden) en de Stichting Boomteeltproeftuin Noord-Nederland (Noordbroek) stellen zich niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen, ontstaan door het gebruik van de gegevens die in deze uitgave zijn gepubliceerd.

1. INLEIDING

Jaarlijks organiseert de Perennial Plant Association in de Verenigde Staten van Noord Amerika een symposium waarin vele facetten betreffende vermeerdering, teelt, afzet en toepassing van vaste planten aan bod komen. Hiervoor worden sprekers uitgenodigd om over bepaalde onderwerpen een voordracht te houden. De [AANederlandse vaste plantenkweker krijgt in toenemende mate te maken met de Amerikaanse markt. Veel nieuwigheden uit Amerika bereiken de laatste jaren de Nederlandse markt. De belangstelling voor en het onderzoek aan vaste planten aldaar is sterk in opkomst.

Vanuit de Internationale Stauden Union (waarin voornamelijk West Europese landen verenigd zijn) zijn besprekingen gevoerd om samen te werken met de Perennial Plant Association op het gebied van het promoten van de vaste plant, voor uitwisseling van ervaringen en om te komen tot een eensluidende benaming van het handelssortiment. Er wordt naar gestreefd om op de symposia een vertegenwoordiger van het bestuur van de zuster-vereniging aanwezig te laten zijn. Vanuit de Nederlandse vertegenwoordiging in de ISU, de Vereniging van Vaste Plantenkwekers, was erop aangedrongen om de besprekingen aangaande de realisatie van een internationale naamlijst voort te zetten met diegenen die hier nauw bij betrokken zijn geweest (Dr Hans Simon, President ISU en ing. G. Fortgens, onderzoeker sortiment, Proefstation Boskoop). Zij zouden het jaarlijkse symposium, ditmaal te houden in Atlanta, Georgia, van 11 tot 17 augustus bijwonen. De heer Simon bleek verhinderd om aanwezig te zijn waardoor werd besloten dat de heer Fortgens, namens de ISU de besprekingen aldaar zou aangaan. Door de financiële steun van Plant Publiciteit Holland en het Proefstation voor de Boomkwekerij konden de vliegkosten en een verlengd verblijf aldaar bekostigd worden.

2. DOEL

Het bijwonen van het symposium had tot doel om de discussie betreffende de totstandkoming van een internationaal geaccepteerde naamlijst van het handelssortiment vaste planten voort te zetten. Hiervoor zou de Naamlijst van Vaste Planten, die is uitgegeven door het Proefstation voor de Boomkwekerij, een basis kunnen zijn. Om dat te bereiken moest de lijst onder de aandacht worden gebracht van de PPA. Vanuit de kant van het onderzoek bestond er vooral belangstelling voor het (her)introduceren van minder gevoelige vormen van bestaande vaste planten of geheel nieuwe (vormen) van vaste planten. Voorts kon van de gelegenheid gebruik worden gemaakt om de teelt van vaste planten in Nederland onder de aandacht te brengen.

3. REISVERSLAG

3.1 Reisschema

zo 12 augustus - Vertrek Schiphol
ma 13 augustus - PPA symposium Atlanta
t/m
vr 17 augustus

za 18 augustus - bezoek Callaway Gardens,

zo 19 augustus - Blue Ridge Parkway, NC.

ma 20 augustus - Holbrook Farm, Fletcher, NC.
We-Du Nurseries, Marion, NC.

di 21 augustus - Niche Gardens, Chapel Hill, NC.
North Carolina Botanic Garden, Chapel Hill, NC.
North Carolina State University Arboretum, Raleigh, NC.

wo 22 augustus - North Carolina State University Arboretum, Raleigh, NC.

do 23 augustus - Andre Viette Farm & Nursery, Fishersville, Va.

vr 24 augustus - United States Botanic Garden, Washington, DC.
United States National Arboretum, Washington, DC.

za 25 augustus - Brookside Gardens, Wheaton, MD.
Behnke's Garden Center, MD.
Kurt Bluemel Inc., Baldwin, MD.

zo 26 augustus - Bluemount Nurseries, Monkton, MD.

ma 27 augustus - North Creek Nurseries, Landenberg, PA.
Mount Cuba Center, Greenville, DE.
Longwood Gardens, Kennett Square, PA.

di 28 augustus - Russell Gardens, Churchville, PA.
Morris Arboretum, Philadelphia, PA.
Waterloo Gardens, Devon, PA.

wo 29 augustus - Penn State University, University Park, PA

do 30 augustus - reizen

vr 31 augustus - Young's Gardencenter, Wilton, CT.

za 1 september - Sunny Border Nurseries, Kensington, CT.

zo 2 september - Hillside Gardens, Norfolk, CT.

ma 3 september - Creative Landscaping, Wainscott, NY.

di 4 september - retourvlucht van J.F. Kennedy Airport.

3.2 Reisimpressies

3.2.1 Deelname aan PPA-Symposium te Atlanta, Georgia

Het symposium in Atlanta, Georgia werd voor de achtste keer georganiseerd door de Perennial Plant Association. Doel van het symposium is om een basis te hebben voor het uitwisselen van ideeën tussen kwekers, handelaren en gebruikers van vaste planten.

Het aantal deelnemers bedroeg ongeveer 450 personen. Het programma is zo opgebouwd dat per dag of dagdeel kan worden ingeschreven. De verwante programmaonderdelen zijn gekoppeld. In het programma zijn ook enkele excursies opgenomen naar kwekerijen, parken en botanische tuinen. Een nieuw onderdeel dit jaar was het New Plant Forum waarin een ieder de gelegenheid kreeg om één of enkele aanbevelenswaardige vaste planten voor het voetlicht te halen. De presentaties werden met dia's gehouden en er was een tijdslimiet van vijf minuten ingesteld. Op donderdagavond was er gelegenheid voor mij om een diapresentatie te houden over de teelt en de toepassing van vaste planten in Nederland. Tevens heb ik hier informatie verstrekt over de rol van het boomteelt onderzoek, de sortimentsopplantingen en keuringen, het introduceren van nieuwigheden en de grote internationale tentoonstelling Floriade. De lezing duurde ongeveer anderhalf uur en werd bijgewoond door ca. 130 personen. Eveneens op donderdag ben ik aanwezig geweest op de bestuursvergadering om uitleg te geven over de totstandkoming van de Naamlijst van Vaste Planten en het gebruik ervan op de Nederlandse kwekerijen, in de handel, op scholen ed. Men kende het boekje omdat er twaalf exemplaren een jaar tevoren waren opgestuurd naar aanleiding van de contacten die ik had opgedaan op de ISU-vergadering te Nantes, Frankrijk. Daar was het PPA-bestuurslid Richard Simon aanwezig die toen de bestelling heeft geplaatst voor het bestuur. Op de bestuursvergadering in Atlanta is besloten dat er een groepje binnen de PPA de Naamlijst zal doornemen en zal voorzien van opmerkingen en aanvullingen. In samenwerking met het proefstation en de ISU zal dan bekeken worden of er één gezamenlijke versie kan worden uitgebracht.

Voorts is op deze vergadering van de gelegenheid gebruik gemaakt om reclame te maken voor de Floriade-tentoonstelling en de ISU-vergadering in Nederland in 1992.

Bevindingen op het Symposium

Het door de PPA voor de achtste maal georganiseerde symposium bleek een zeer divers gezelschap aan deelnemers te hebben. Iedereen die professioneel of uit hobbie met vaste planten te maken heeft kan dit symposium bijwonen. Het programma wordt zodanig opgesteld dat er voor elk wat wils is. Zeer goed bezocht werden de excursies aan kwekerijen, tuinen en parken. Het niveau van de lezingen wisselde nogal: van eenvoudig maar informatief tot langdradig en minder relevant. De meeste sprekers waren ervaren in het houden van voordrachten, wat duidelijk bleek uit de hoge kwaliteit van het verhaal en van het bijbehorend beeldmateriaal.

In de pauzes was het mogelijk om de in een aparte zaal ingerichte Trade Show te bezoeken waar diverse bedrijven (kwekerijen, stekbedrijven, Nederlandse bollen- en vaste planten exporteurs, vakboekhandel etc.) hun waren hadden uitgesteld. Tijdens het symposium bestond er veel gelegenheid om contacten te leggen. Hier werd door de deelnemers dan ook veelvuldig gebruik van gemaakt. De onderwerpen liepen nogal uiteen: van de kwaliteit van het geëxporteerde plantmateriaal uit Nederland tot vakanties in Nederland en Nederlandse voorouders.

Excursies

De excursies waren goed georganiseerd en het tijdschema werd strak aangehouden. De grootte van de groep excursiegangers maakte het hier en daar noodzakelijk om het bezoek aan bijvoorbeeld enkele kleinere tuinen in groepjes van beperkte omvang te laten rouleren.

Nederlandse export

Veel vragen werden aan mij gesteld over de kwaliteit en de soortechtheid van het plantmateriaal uit Nederland. Zowel wat betreft de bloembollen als de vaste planten vindt men dat er nogal wat wordt aangerommeld. Enkele Amerikaanse kwekers zijn er toe overgegaan de ontvangen planten uit Nederland eerst voor een jaar apart uit te planten ter controle van uniformiteit en soortechtheid. Nieuwigheden uit Europa hebben veel belangstelling. Een aantal vrij nieuwe planten uit mijn dia-presentatie bleek zeer in trek gezien het aantal vragen achteraf over de verkrijgbaarheid van o.a. *Aubrieta* 'Golden Emperor', *Heuchera* X *brizoides* 'Huntsman', *Sedum* 'Mohrchen' en diverse *Helenium*-cultivars uit Duitsland.

Amerikaans sortiment

Tijdens de bezoeken aan particuliere tuinen, botanische tuinen, parken en kwekerijen in de staat Georgia, kwam al snel naar voren dat er een aantal vaste planten is dat zeer veelvuldig wordt toegepast. Veel gezien werden grote groepen van *Achillea* 'Coronation Gold', *Artemisia arborescens* 'Powis', *Boltonia asteroides* 'Snowbank', *Coreopsis verticillata* 'Moonbeam', *Helictotrichon sempervirens*, *Hosta* 'Royal Standard', *Lythrum salicaria* 'Morden Pink', *Miscanthus sinensis* o.a. 'Gracillimus', *Rudbeckia fulgida* 'Goldsturm', *Sedum* 'Herbstfreude' (S. 'Autumn Joy'), *Sedum* 'Vera Jameson', *Veronica spicata* 'Sunny Border Blue'.

Het zeer lange groeiseizoen in de zuidelijke staten vraagt om een doordachte sortimentskeuze. De voorjaarsbloei valt hier van februari tot mei en de zomerbloei van mei tot aan de eerste vorstperiode in november. Er is geen korte, uitbundige bloeiperiode bijvoorbeeld in het voorjaar als bij ons. Door de warmte en de hoge luchtvochtigheid (zomertemperatuur gemiddeld 25-28 C met een luchtvochtigheid van 60-80%) is de groei hier zeer weelderig en er moet voor worden opgepast alleen niet-agressieve planten toe te passen en bijvoorkeur ook compacte planten (die hier tweemaal de afmeting bereiken van dezelfde planten in noordelijker staten). Meeldauw en spint-aantastingen komen ook vaak voor onder deze omstandigheden.

3.3 Bezochte objecten

Callaway Gardens, Pine Mountain, Georgia 31822

Callaway Gardens is een touristische trekpleister op zo 'n 100 km ten zuidwesten van Atlanta in de staat Georgia. De totale oppervlakte beslaat 600 ha en het park omvat onder meer een demonstratietuin met tuinbouwgewassen, een beschermd natuurgebied, een wilde dierentuin en een vakantieappartementen complex.

Callaway Gardens is een schepping van de textielbaron Cason J. Callaway Jr. die rond 1947 het idee opvatte om een park aan te leggen met verschillende functies: natuurbeheer, educatie en recreatie. De inrichting van het gebied werd grondig aangepakt, er werden o.a. dammen gebouwd om meren te laten ontstaan en grote hoeveelheden inheemse en exotische planten werden aangebracht. In 1952

werd het park voor het publiek geopend. Het eerste jaar trok het park 50.000 bezoekers, tegenwoordig komen er zo'n 750.000 bezoekers per jaar. Interessante objecten zijn de grote collecties hulst (450 species en cultivars), de azalea's (700 species en cultivars), de demonstratie groente-tuin met meer dan 400 verschillende gewassen als groente, snijbloemen, fruit en kruidenplanten en het Vlinder Paviljoen waar 800 tot 1000 tropische vlinders rondvliegen tussen de bezoekers.

Blue Ridge Parkway

Landschappelijk bijzonder fraai aangelegd is de Blue Ridge Parkway, een 750 km lange verbindingsweg tussen twee van de mooiste en grootste natuurparken aan de oostkust van de Verenigde Staten: het Great Smoky Mountains National Park op de grens van Tennessee en North Carolina en het Shenandoah National Park in de staat Virginia. De Blue Ridge Parkway slingert zich door uiteenlopende landschappen. Het tracé van de weg is een beschermd gebied met strenge regels als in natuurgebieden. De rijkdom aan planten- en dierenleven is zeer goed vanuit de auto waarneembaar en er zijn ook vele stopplaatsen aangelegd van waaruit natuurpaden zijn uitgezet om een en ander nader te kunnen bekijken. Het is voor een Europeaan een openbaring om de flora aan weerskanten van de weg te bestuderen want hier tref je in het wild veel van de voorouders aan van onze tuinplanten. Echt opschieten is er op deze weg niet bij want om de paar meter zijn er weer nieuwe interessante planten of dieren te bekijken of te fotograferen.

Holbrook Farm, Route 2, Box 223b, Fletcher, North Carolina

zie artikel in de Boomkwekerij 23, 1991, p24,25

We-Du Nurseries, Route 5, Box 724, Marion, North Carolina

Deze kleine, gespecialiseerde kwekerij is gelegen aan de voet van de Blue Ridge Mountains in North Carolina. Eén van de eigenaars Dr Richard Weaver was voorheen verbonden aan het Arnold Arboretum en heeft in die functie meerdere verzamelreizen gemaakt naar onder andere Korea en China. In het blad *Arnoldia* publiceerde hij onder andere over *Epimedium* en *Hosta*.

De specialisatie van deze kwekerij richt zich op de kwekerij vermeerderde wilde planten uit het zuidoosten van de Verenigde Staten en op zeldzame rots- en bosplanten als varens, botanische *Iris*, *Trillium*, *Epimedium* en winterharde orchideeën.

Vooraf veel interesse hebben ze in het verzamelen van de Aziatische tegenhangers van de Amerikaanse flora.

De eigenaars zijn van mening dat de Amerikaanse flora nog veel prachtige en bruikbare vaste planten bezit die tot op de dag van vandaag zijn genegeerd door de kwekers en tuinliefhebbers.

Het aanbod in hun catalogus omvat zo'n 700 planten. Opvallend is het aanbod van (lever)mossen.

Niche Gardens, 1111 Dawson Road, Chapel Hill, North Carolina

De eigenaars van Niche Gardens, Kim en Bruce Hawks, runnen een kleine gespecialiseerde kwekerij met vooral inheemse planten. De productie proberen ze zo milieuvriendelijk mogelijk te doen. De catalogus is bijvoorbeeld gedrukt op kringlooppapier. Chemicaliën worden zo min mogelijk ingezet; voor het verpakken van de planten in kartonnen dozen gebruiken ze geen kunststof schelpen als opvulmateriaal maar papiersnippers van oude kranten e.d.. Ook over het gebruik

van turf- of zelfs papierpotten is gedacht na vragen hierover van klanten. De reden dat dit niet wordt toegepast ligt in de te snelle afbraak van de pot. Ze proberen hun klanten de potten te laten bewaren om zo mogelijk weer te gebruiken, bijvoorbeeld voor eigen opkweek of voor scholen e.d.. In hun catalogus (postorder) geven ze veel informatie over hun planten-aanbod. Bij een aantal van de wilde planten wordt onder andere vermeld waar het zaad in de natuur is verzameld (o.a. bij *Clethra acuminata*, *Eupatorium rugosum*, *Marshallia graminifolia* en *Yucca filamentosa*). Ze breken ook een lans voor het gebruik van guldenroede (goldenrod, *Solidago*). Over het algemeen heeft de guldenroede een slechte naam, ten dele wordt dit veroorzaakt door het idee dat guldenroede in bloei hooikoorts zou veroorzaken. Dit blijkt door een ander gewas te komen genaamd ragweed (*Ambrosia artemisiifolia* en *A. trifida*). Het blijkt voor vaste plantenkwekers zeer moeilijk om dit volksgeloof weg te nemen! Wat ze doen is verwijzen naar de Europese tuinen waar de guldenroede al meer dan honderd jaar in gebruik is. Hun aanbod van guldenroede omvat de soorten *S. altissima*, *S. odora*, *S. rigida*, *S. rugosa* en *S. sempervirens*.

North Carolina Botanical Garden, Box 3375 Totten Center, Chapel Hill, North Carolina

Deze botanische tuin is een regionaal centrum voor onderzoek, bescherming en identificatie van voornamelijk de inheemse flora van de zuid-oostelijke Verenigde Staten maar ook van tuinbouwproducten met een historische achtergrond.

Diverse voorkomende vegetatietypen zijn hier nagemaakt en er wordt uitgebreid geïnformeerd over de relatie tussen de flora en fauna. De Botanische Tuin demonstreert haar verplichting tot bescherming van de inheemse flora door de bescherming van diverse gebiedjes en door planten van bedreigde standplaatsen te vergaren en deze te vermeerderen. De medewerkers bestuderen de vermeerderings- en teeltaspecten alsmede de mogelijkheden van diverse beschermde en aantrekkelijke planten voor gebruik in tuinen e.d.

Voor het publiek, scholieren e.d. zijn er cursussen die betrekking hebben op de inheemse flora. Een brochure is samengesteld over de teelt van inheemse planten. Hierin wordt aangedrongen op het gebruik van inheemse planten die vermeerderd zijn op kwekerijen met als slogan "Conservation Through Propagation". Men hoopt hiermee twee doelen te bereiken:

1. het stimuleren van het gebruik van inheemse planten voor tuin en park
2. het bedrijfsmatig telen van deze planten waardoor de druk op de wilde planten in de natuur vermindert.

Een lijst met kwekerijen en zaadhandelaren moet de mensen bewust maken dat, indien zij wilde planten in hun tuin willen, zij hier hun materiaal van kunnen betrekken.

North Carolina State University Arboretum, Box 7609, Raleigh, North Carolina

Dit jonge arboretum, dat is opgezet in 1977, beslaat 3,5 ha en herbergt zo'n 6000 verschillende planten. Het doel van dit arboretum is het tonen van en het selecteren uit een grote verscheidenheid aan planten die geschikt zijn voor gebruik in tuinen en parken in North Carolina. Directeur van deze tuin en tevens professor in Ornamental Horticulture aan de NCSU is Dr J.C. Raulston. Hij is verantwoordelijk geweest voor de lancering van dit project en is nog steeds de stimulator voor verdere uitbreiding van het geheel. Met een zekere

mate van gedrevenheid reist hij de wereld rond en neemt van al deze reizen materiaal mee dat ter beoordeling wordt uitgeplant in het arboretum. Met grote regelmaat (één maal per jaar) wordt hieruit materiaal beschikbaar gesteld voor kwekers uit North Carolina via het zogeheten "NCSU Arboretum Plant Distribution Scheme". Sinds 1980 heeft hij zo al rond de 200 verschillende "nieuwigheden" verspreid onder de kwekers. Een deel hiervan geldt als "collectors-items", andere zijn zeer goed commercieel verhandelbaar. Om enkele voorbeelden te noemen: in 1990 zijn verspreid o.a. *Aucuba japonica* 'Rozannie', *Buddleja fallowiana*, *Campsis grandiflora*, *Cercis gigantea*, *Cornus mas* 'Aurea', *Picea purpurea*, *Salix chaenomeloides*.

Al het plantmateriaal in het arboretum staat ter beschikking (na afspraak) van kwekers voor het nemen van griffels of stek.

Andre Viette Farm & Nursery, Route 1, Box 16, Fishersville, Virginia

Dit is een oud familiebedrijf dat voorheen gevestigd was op Long Island maar dat thans floreert in het heuvelland van Virginia. Al meer dan 60 jaar houdt de familie Viette zich bezig met het produceren en selecteren van vaste planten. Belangrijke artikelen zijn tegenwoordig *Hemerocallis*, *Hosta*, *Iris*, *Paeonia* en *Papaver*. Ze staan onder aparte hoofdstukken in de catalogus. Voorts wordt een uitgebreid sortiment gevoerd, dat in de catalogus is opgesplitst in categorieën als Zonplanten, Schaduwplanten, Siergrassen, Bijzondere planten, Varens en Nieuwigheden (uit de U.S.A., Europa en Azië). Het bedrijf is gevestigd op een vroegere "farm" en de aanwezige stallen, schuren e.d. zijn thans in gebruik als bedrijfsruimten voor de kwekerij. Voor de vermeerdering is er de beschikking over een groot aantal tunnels waar kan worden gestekt onder waternevel. Voorts heeft men een klein eigen weefselkweeklaboratorium waar veel materiaal bestemd voor eigen opkweek wordt vermeerderd. Het oppotten van de jonge planten wordt met de hand gedaan aan platte wagens waarop een hoop grond is gestort. Als potgrond maakt men een eigen mengsel dat wordt gemengd in een oude, grote betonmolen. De containervelden zijn gesitueerd rond de bedrijfsgebouwen. De containerplanten die meer schaduw behoeven worden opgekweekt in een uitgehold bos waar landbouwfolie in is uitgerold als bed-ondergrond.

De vollegrondspercelen liggen verspreid rond het bedrijf, hetgeen veel en lang transport noodzakelijk maakt. De meeste paden op het bedrijf zijn onverhard (rondom de bedrijfsgebouwen ligt grind). Na regenval veranderen deze paden al snel in modderbanen en er spoelt dan, in dit heuvelig terrein, ook vrij wat grond weg.

De afzet bestaat voor een groot deel uit verkoop aan groenvoorzieners (klein en groot), collega kwekers en particulieren. De laatste groep voor een groot gedeelte als "Mail Order"-klanten en voor een deel door directe verkoop via het op het bedrijf gelegen tuincentrum. Tevens is de tuin rondom het woonhuis opengesteld als showtuin. Hier staan meer dan 1000 verschillende vaste planten bijeen; vooral veel *Iris*, *Papaver*, *Paeonia* en *Hemerocallis*.

United States Botanic Garden, 245 First Street, Washington, DC

Tijdens het symposium had men mij aangeraden om de United States Botanic Garden te bezoeken als ik toch op weg was naar het National Arboretum. Ze liggen namelijk vlak bij elkaar. De directeur van deze "tuin", Dr David Scheid, ontving mij in zijn historisch kantoorgebouwte in een klein parkje gelegen tegenover een grote kas, aan de voet van het Capitool. Het bleek al snel dat er niet echt gesproken kan worden van een botanische tuin. De hoofdmoot van de U.S. Botanic Garden wordt gevormd door de grote kas, in het centrum van

Washington, met daarin diverse collecties zoals cacti, palmen, varens en orchideeën. Voorts beschikt men in de buitenwijken over een oud kassencomplex (Poplar Point Production Facility) dat vooral dienst doet voor de opkweek van planten (perkplanten, kamerplanten) die gebruikt worden ter aankleding van de regeringsgebouwen op Capitol Hill. De U.S.B.G. werkt samen met wetenschappers aan het instandhouden en/of bestuderen van diverse collecties en vervult een rol als opvangcentrum van illegaal geïmporteerde planten die door de Animal and Plant Health Inspection Service in beslag zijn genomen.

Dr David Scheid kon mij uitvoerig informeren over de geschiedenis van de botanische tuin die teruggaat tot het einde van de 18e eeuw toen de Amerikaanse politici George Washington, Thomas Jefferson en James Madison voorvechters waren van het oprichten van een nationale botanische tuin in het hart van de regeringszetel. Met de bouw van een eerste kas in 1842 was de botanische tuin een feit. Het doel, zoals het staat omschreven in de akte van oprichting, is: ".to collect, cultivate, and grow the various vegetable products of this and other countries for exhibition and display to the public..". In 1992 zal bij de viering van het 150 jarig bestaan een geheel nieuw complex in gebruik worden genomen even buiten Washington. Het vlaggeschip van de U.S.B.G. blijft echter de grote kas in het centrum.

United States National Arboretum, 3501 New York Avenue, Washington, D.C.

De activiteiten van het U.S. National Arboretum hebben vooral betrekking op educatie van het publiek en het uitvoeren van onderzoek aan bomen en struiken. De educatieve taak komt vooral tot uitdrukking in de bijeengebrachte collectie planten die voor iedereen vrij te bezichtigen is in het ca. 180 ha grote arboretum. Het onderzoek heeft vooral betrekking op het ontwikkelen van verbeterde vormen van planten die geschikt zijn voor de diverse klimaatszones in de Verenigde Staten. Het arboretum is gesitueerd in de regio Washington, waar de klimaatsomstandigheden een gemiddelde zijn van de verschillende klimaatszones in de Verenigde Staten. Men kan dus een breed scala aan planten uittesten. Voorts heeft men de beschikking over een herbarium met 500.000 gedroogde planten, dat dienst doet als referentiecollectie.

In het Arboretum heb ik gesproken met dr. Donald Egolf en dr. Gene Eisenbeis, beide bekende veredelaars die een grote bijdrage hebben geleverd aan het verbeteren van het sortiment sierheesters en bomen. Vooral hun introducties in de geslachten *Viburnum*, *Magnolia*, *Pyracantha* en *Lagerstroemia* hebben wereldwijd ingang gevonden. Met beide heren bestond al jaren contact zowel met de sortimentsonderzoekers als de veredelaar van het Proefstation voor de Boomkwekerij. Diverse van de introducties van het National Arboretum staan als gevolg van deze correspondentie op het Proefstation uitgeplant en zijn van hieruit verspreid, o.a. *Buxus microphylla* 'National'. Bij de ontmoeting in het National Arboretum werden afspraken gemaakt over voortzetten van de uitwisseling van plantmateriaal waarbij van hun zijde veel interesse bestond voor de introducties van het Proefstation. Voor ons zijn onder andere ook interessant de planten die zij hebben verkregen uit diverse expedities naar China, Japan en Korea.

Helaas ontving ik ongeveer een maand na mijn bezoek aan het National Arboretum het bericht dat Don Egolf bij een verkeersongeval om het leven was gekomen. Het valt te betreuren dat zo'n planterkenner op een dergelijke manier aan zijn eind moet komen. Inmiddels is bekend geworden dat iemand zijn werk zal voortzetten en met hem is inmiddels ook contact gelegd.

Na de gesprekken met beide onderzoekers was er nog tijd om enkele collecties in het immens grote arboretum op te zoeken. Hiervoor is het toegestaan de auto te

Washington, met daarin diverse collecties zoals cacti, palmen, varens en orchideeën. Voorts beschikt men in de buitenwijken over een oud kassencomplex (Poplar Point Production Facility) dat vooral dienst doet voor de opkweek van planten (perkplanten, kamerplanten) die gebruikt worden ter aankleding van de regeringsgebouwen op Capitol Hill. De U.S.B.G. werkt samen met wetenschappers aan het instandhouden en/of bestuderen van diverse collecties en vervult een rol als opvangcentrum van illegaal geïmporteerde planten die door de Animal and Plant Health Inspection Service in beslag zijn genomen.

Dr David Scheid kon mij uitvoerig informeren over de geschiedenis van de botanische tuin die teruggaat tot het einde van de 18e eeuw toen de Amerikaanse politici George Washington, Thomas Jefferson en James Madison voorvechters waren van het oprichten van een nationale botanische tuin in het hart van de regeringszetel. Met de bouw van een eerste kas in 1842 was de botanische tuin een feit. Het doel, zoals het staat omschreven in de akte van oprichting, is: ".to collect, cultivate, and grow the various vegetable products of this and other countries for exhibition and display to the public..". In 1992 zal bij de viering van het 150 jarig bestaan een geheel nieuw complex in gebruik worden genomen even buiten Washington. Het vlaggeschip van de U.S.B.G. blijft echter de grote kas in het centrum.

United States National Arboretum, 3501 New York Avenue, Washington, D.C.

De activiteiten van het U.S. National Arboretum hebben vooral betrekking op educatie van het publiek en het uitvoeren van onderzoek aan bomen en struiken. De educatieve taak komt vooral tot uitdrukking in de bijeengebrachte collectie planten die voor iedereen vrij te bezichtigen is in het ca. 180 ha grote arboretum. Het onderzoek heeft vooral betrekking op het ontwikkelen van verbeterde vormen van planten die geschikt zijn voor de diverse klimaatszones in de Verenigde Staten. Het arboretum is gesitueerd in de regio Washington, waar de klimaatsomstandigheden een gemiddelde zijn van de verschillende klimaatszones in de Verenigde Staten. Men kan dus een breed scala aan planten uittesten. Voorts heeft men de beschikking over een herbarium met 500.000 gedroogde planten, dat dienst doet als referentiecollectie.

In het Arboretum heb ik gesproken met dr. Donald Egolf en dr. Gene Eisenbeis, beide bekende veredelaars die een grote bijdrage hebben geleverd aan het verbeteren van het sortiment sierheesters en bomen. Vooral hun introducties in de geslachten *Viburnum*, *Magnolia*, *Pyracantha* en *Lagerstroemia* hebben wereldwijd ingang gevonden. Met beide heren bestond al jaren contact zowel met de sortimentsonderzoekers als de veredelaar van het Proefstation voor de Boomkwekerij. Diverse van de introducties van het National Arboretum staan als gevolg van deze correspondentie op het Proefstation uitgeplant en zijn van hieruit verspreid, o.a. *Buxus microphylla* 'National'. Bij de ontmoeting in het National Arboretum werden afspraken gemaakt over voortzetten van de uitwisseling van plantmateriaal waarbij van hun zijde veel interesse bestond voor de introducties van het Proefstation. Voor ons zijn onder andere ook interessant de planten die zij hebben verkregen uit diverse expedities naar China, Japan en Korea.

Helaas ontving ik ongeveer een maand na mijn bezoek aan het National Arboretum het bericht dat Don Egolf bij een verkeersongeval om het leven was gekomen. Het valt te betreuren dat zo'n plantenkenner op een dergelijke manier aan zijn eind moet komen. Inmiddels is bekend geworden dat iemand zijn werk zal voortzetten en met hem is inmiddels ook contact gelegd.

Na de gesprekken met beide onderzoekers was er nog tijd om enkele collecties in het immens grote arboretum op te zoeken. Hiervoor is het toegestaan de auto te

gebruiken op de totaal ca. 15 km ontsluitingspaden. De collecties zijn op verschillende wijze gegroepeerd: per genus (*Ilex*, *Malus*, *Buxus*, *Iris*, *Hemerocallis*), per toepassing (bodembedekkers, taludbeplanting, gemengde landschappelijke beplanting) of als bijzonderheid in een aparte entourage bijvoorbeeld de Bonsai Collectie, de Nationale Kruidentuin, de Gotelli Dwerg Coniferen Collectie. Deze laatste groepen worden vaak gesponserd door op dat gebied gespecialiseerde verenigingen of tuinclubs e.d.. De overweldigende rijkdom aan planten in dit arboretum kan natuurlijk niet in een bezoek van enkele uren uitvoerig worden bekeken, zelfs niet als je je beperkt tot enkele collecties. Belangrijk is geweest dat de contacten met de mensen hier zijn aangehaald en dat er een indruk is verkregen van de diverse voor ons belangrijke collecties. De gemaakte aantekeningen bij de collecties zijn een basis voor een hernieuwde uitwisseling van planten.

Brookside Gardens, 1500 Glenallen Avenue, Wheaton, MD

Tijdens het Acer Symposium dat door de Nederlandse Dendrologische Vereniging in 1989 was georganiseerd, ontmoette ik Phillip Normandy die is verbonden aan Brookside Gardens. Hij houdt zich daar bezig met de collecties sierplanten en is vooral geïnteresseerd in het introduceren van nog onbekende vormen voor tuin, park of openbaar groen. Aangezien Brookside Gardens juist boven Washington ligt, was dit een goede gelegenheid om een tegenbezoek te brengen. De tuin is ongeveer 25 ha groot en is vooral bedoeld als showtuin voor het publiek. Er zijn twee kassen met (sub)tropische gewassen en verder zijn er buiten, naast de algemene collecties, diverse thematuinen met ieder een ander zwaartepunt. Bijvoorbeeld een vaste plantentuin, een rosarium, een geurtuin, een Japans theehuis met bijpassende tuin. Verder is er een gedeelte ingericht voor het uitproberen en demonstreren van nieuwe gewassen. Voor het publiek worden er diverse cursussen georganiseerd en er zijn ook rondleidingen voor kinderen en volwassenen. Onder de nieuwere gewassen bevinden zich vrij veel planten die uit Japan zijn meegenomen tijdens enkele verzameltrips. Enkele van deze planten hebben, door het ontbreken van een goede naam, een nieuwe cultivarnaam gekregen. De beschrijvingen van deze planten zijn in twee nummers van het blad "Arnoldia" gepubliceerd. Van het totale sortiment nieuwere planten in onderzoek is een inventarislijst ontvangen. Hieruit zijn inmiddels diverse, mogelijk onbekende of betere planten aangevraagd.

Behnke's Garden Center, 11300 Baltimore Avenue, Beltsville, MD

Een van de grootste en meest gerenommeerde tuincentra in de omgeving van Washington is Behnke's Garden Center, onderdeel van Behnke's Nurseries Co. Dit bedrijf heeft verschillende onderdelen: een kwekerij, een bloemisterij, een hoveniersbedrijf en twee tuincentra.

Bij het bezoek aan één van de twee tuincentra zijn de eerste indrukken gelijk aan de indrukken van een groot tuincentrum in Nederland met een breed pakket aan tuinbenodigdheden en kado-artikelen. Wat betreft het plantmateriaal dat buiten staat uitgesteld valt direkt op dat hier grotere maten worden verhandeld, zowel in containerplanten als planten met kluit. De kluitplanten, dat kunnen grote bomen en coniferen zijn van 4 à 5 meter hoog, staan ingegaasd boven op de grond. De containerplanten staan veelal in 4,5 ltr (1 gallon) pot (heesters en coniferen, sommige vaste planten) of in 1 ltr (1/4 gallon) pot (vaste planten). De vaste planten staan uitgesteld op verhoogde bedden (tafelhoogte) en een leuke service aan de klanten is dat er telkens één

voorbeeldplant in een grotere pot of kuip is bijgeplaatst ter demonstratie van de omvang van de plant na enkele jaren. De prijzen variëren van \$4.50 voor vaste planten in 1 ltr pot tot enkele honderden dollars voor de kluitplanten.

Kurt Bluemel Inc, 2740 Greene Lane, Baldwin, MD

Momenteel staat Kurt Bluemel bekend als de grootste producent van siergrassen in de Verenigde Staten. Voor hemzelf is het een beetje een uit de hand gelopen hobby. Hij is naast het kweken van planten nog steeds actief in zijn eigenlijke vak: het aanleggen en onderhouden van tuinen en parken.

Een bezoek aan zijn kwekerij is een belevenis op zich. In het glooiende land van de staat Maryland liggen versnipperd de percelen met de productie aan vaste planten en siergrassen. Evenals op de meeste bedrijven staan hier ook grote tunnels die 's zomers, al dan niet overdekt zijn met schaduwgaas en 's winters met melkweit plastic. Op het bedrijf was onlangs een pottenvulmachine geïnstalleerd die bemand met drie personen 7000 potten per uur kan vullen (waarna de planten nog in de potten moeten komen). De invloed van het uitspoelen van meststoffen op de kwekerij op de omgeving blijkt hier al vrij snel zichtbaar. Een nabijgelegen meertje dat tot voor kort helder water bevatte zag nu groen van de algen. Bodemontsmetting past Kurt Bluemel niet toe; hij kan met zijn productie makkelijk roteren en stukken grond braak laten liggen; gebrek aan grond is er niet.

Een flink stuk van de kwekerij is ingeruimd voor de collectie siergrassen en andere vaste planten. Toen ik het bedrijf eind augustus bezocht stonden de meeste grassen in volle glorie te bloeien en waren het best op kleur. De variatie in groeivormen en kleuren doet je in eerste instantie niet beseffen dat je naar grassen (en alleen grassen) staat te kijken. In deze collectie bevinden zich ook veel introducties die afkomstig zijn uit Europa, voornamelijk uit Duitsland van Ernst Pagels.

Van de vele reizen die hij maakt neemt Kurt Bluemel altijd wel een paar interessante planten mee, hetzij wild verzameld of van kwekerijen. In Atlanta op het PPA-Symposium heeft hij een lezing gehouden over zijn reizen o.a. door Rusland. Hier heeft hij veel zaden verzameld van *Bergenia cordifolia* die op een westhelling aan het Baikalmeer groeiden. De zaailingen verkoopt hij nu onder de naam "Red Star Strain".

Mooie, vrij nieuwe grassen in de collectie waren *Panicum virgatum* 'Heavy Metal' (een stevige, rechtopstaande bos met blauwachtig blad), *Miscanthus sinensis* 'Morning Light' (een zeer fijne, bontbladige *Miscanthus*), *Panicum virgatum* 'Squaw' (rozerood blad) en P.v. 'Warrior' (roodgetint blad, sterke groei). Voorts was er te zien *Cortaderia richardii* (ook wel bekend als *C. selloana* 'Toetoe'), een introductie uit New Zealand en *Cortaderia selloana* 'Silver Stripe', een import uit Engeland.

Bluemount Nurseries Inc, 2103 Blue Mount Road, Monkton, MD

Richard Simon, eigenaar van Bluemount Nurseries, heeft als oud-president en afgevaardigde van de PPA tweemaal het ISU-treffen (resp. in Nantes, Frankrijk en Linz, Oostenrijk) bijgewoond. Als één van de oprichters van de PPA en thans nog als bestuurslid is hij zeer actief in deze club en hij stelt buitenlandse contacten zeer op prijs. Regelmatig heeft hij ook tijdelijke medewerkers uit Europa op het bedrijf. Om mijn reis langs diverse kwekers en tuinen in Amerika te doen slagen hebben zowel Richard Simon als zijn vrouw Janet zich zeer ingespannen om alle contacten te leggen en afspraken te maken. Voor al deze moeite ben ik ze veel dank verschuldigd.

Bluemount Nurseries is een middelgroot bedrijf dat is gelegen in de bossen van de staat Maryland. De afzet vindt voornamelijk plaats aan groen-aanemers en nauwelijks aan particulieren. Het sortiment omvat naast veel vaste planten ook enkele heesters, wilde planten, varens en grassen.

Voor de recente uitbreidingen van het bedrijf (containervelden en volle gronsvelden) zijn open plekken gemaakt in het bos dat de kwekerij omgeeft. Verdere plannen voor uitbreiding en voor het graven van een waterreservoir zijn gedwarsboemd door de eigenaren van aangrenzende terreinen. Naar hun mening bleef er na uitvoering van de werkzaamheden niet veel meer over van de natuurlijke omgeving. Wilde planten die op het terrein werden aangetroffen waren onder andere *Mitchella repens*, de Partridge Berry, *Lobelia cardinalis*, de Cardinal Flower en *Rhexia mariana*, de Maryland Meadow Beauty. Voorts werden op de kwekerij diverse interessante planten bekeken als *Aquilegia canadensis* 'Corbett', een geel bloeiende vorm van de wilde, rood met geel bloeiende *A. canadensis*, een zacht behaarde *Heuchera* waarvan over de naam geen zekerheid bestaat (*H. mollis*/*H. villosa*?) met prachtige bloeiwijzen vol witte bloemetjes, *Coreopsis rosea*, die intenser van kleur leek dan de *C. rosea* die in Nederland in cultuur is.

North Creek Nurseries, R.R. 2, Box 33, Landenberg, PA

In 1988 is Dale Hendricks gestart met deze kwekerij na jaren in dienst van anderen gewerkt te hebben. Zijn idee was om juist nieuwigheden te gaan produceren die weinig onderhoud behoeven en eenvoudig zijn toe te passen. Zijn aandacht gaat daarbij vooral uit naar inheemse planten en naar grootschalige beplantingen als wegbermen, kantoortuinen, heemparken en beplantingen ter voorkoming van erosie. De sierwaarde van de planten is voor dergelijke toepassingen van minder belang.

Er zijn momenteel in de Verenigde Staten stromingen in de tuin- en landschapsinrichting die zich vooral richten op "ecological gardening" en "naturalistic landscaping" en Dale meent hier een gat in de markt te zien. Op de kwekerij wordt een breed pakket aan inheemse planten gevoerd, die voornamelijk geschikt zijn voor het oostelijke deel van de Verenigde Staten. Dale legt er steeds de nadruk op dat er geen materiaal uit het wild wordt gehaald en dat alles op eigen kwekerij is vermeerderd. Te vaak worden er wilde planten aangeboden die uit het wild zijn geroofd.

Op de kwekerij werd onder andere aangetroffen *Amsonia hubrichtii*, de Arkansas Amsonia, ziektevrije gezonde planten met zeer fijn blad, *Amsonia tabernaemontana* var. *salicifolia* (Willowleaf Blue Star) met lancetvormig blad, *Aster cordifolius*, *Aster divaricatus* (White Wood Aster) met donkerpurperen stengels, *Chrysopsis mariana* (Maryland Golden Aster) voor droge zonnige plaatsen, bloeit in augustus-september, een groot sortiment *Eupatorium* voor zeer uiteenlopende stanplaatsen en ook diverse grassen voor grootschalig landschappelijk gebruik.

Mount Cuba Center, Barley Mill Road, Box 3570, Greenville, DE

Een van de sprekers op het PPA-symposium was Dr Dick Lighty, leider van het Mount Cuba Center for the Study of the Piedmont Flora. De Piedmont omvat de uitlopers (foothills) van de Appalachian Mountains en strekt zich uit van de staat New York in het noorden tot Alabama in het zuiden. De flora in dit gebied is zeer rijk. Meer dan 3000 verschillende hogere planten komen hier voor. Vele hiervan hebben hun weg gevonden naar tuinen in Europa en zijn het uitgangsmateriaal geweest van kruisings- en selectiewerk.

Mount Cuba is een groot landgoed dat in 1935 werd gekocht door Mr en Mrs Lamot du Pont Copeland, een bekend grootindustieel. Het is gelegen in een heuvelachtig gebied en omvat bossen en weiden en een gedeelte is parkachtig vormgegeven. Momenteel woont de eigenares nog op het landgoed en is het afgesloten voor het publiek. Na haar overlijden zal het overgaan in een stichting die tot doel heeft om het landgoed te behouden, om de schoonheid en diversiteit van de flora van dit gebied uit te dragen en om door selectie en promotie het gebruik van planten uit dit gebied te bevorderen. Dr Dick Lighty is al geruime tijd bezig met dit laatst genoemde doel en hij heeft al enkele zeer interessante introducties op zijn naam. Een bezoek aan Mount Cuba Center was dan ook een "must".

Bij de ontvangst op Mount Cuba had ik me voorgenomen om een exemplaar te overhandigen van de Naamlijst van Vaste Planten en dit bleek in zeer goede aarde te vallen: Dick Lighty had daags tevoren een kaartje naar Nederland gestuurd met het verzoek om een exemplaar. De zeer energieke leider van het Centrum toonde alle planten waarvan hij denkt dat het goede aanwinsten zijn of die zich inmiddels al hebben bewezen. Een categori planten waarnaar iedereen op zoek is en waarin het meest kan worden verdient zijn de zogenaamde "Gas Station Plants": langlevende, stressbestendige, die weinig aandacht vragen planten met een langeperiode waarin ze aantrekkelijk zijn. Als voorbeelden gelden *Sedum 'Herbstfreude'*, *Ceratostigma plumbaginoides*, *Yucca filamentosa* en *Rudbeckia fulgida 'Goldsturm'*.

Enkele recente introducties van Mount Cuba kunnen hier ook toe worden gerekend:

Aster novae-angliae 'Purple Dome', een compacte vorm van deze herfstaster met een hoogte van ca 50 cm.

Solidago sphacelata 'Golden Fleece', een lage guldenroede met groot blad en veel overhangende bloemstengels.

Heuchera americana 'Garnet', donkerbladig in herfst en winter en goed droogte resistent.

De komende jaren zijn veel meer aanwinsten te verwachten gezien de vele selecties die op proef staan aangeplant, waaronder *Eupatorium*, *Gillenia* en ook enkele heesters.

Het was verrassend te horen dat Dick Lighty de inmiddels veel verspreide *Aruncus aethusifolius* heeft geïntroduceerd na een verzamelreis door Korea. In zijn privetuin staan nog steeds de moederplanten waarvan jaarlijks veel zaad wordt gewonnen dat wordt verkocht aan een zaadfirma.

Longwood Gardens, P.O.Box 501, Kennett Square, PA

Niet ver van North Creek Nurseries ligt Longwood Gardens. Een bezoek aan dit "premier horticultural display garden" (volgens de folder) behoort tot de verplichte nummers voor in planten geïnteresseerde bezoekers aan de V.S. Dale Hendricks had voor mij een ontmoeting geregeld met Rick Darke, Curator of Plants. Met hem ben ik de tuinen rondgegaan waarbij extra aandacht werd besteed aan siergrassen en bodembedekkende klimop. Tevens kwam in het gesprek de benaming van vaste planten aan de orde. De Naamlijst van Vaste Planten die ik hem overhandigde werd met graagte in ontvangst genomen. Juist in een tuin als Longwood Gardens wordt veel aandacht geschonken aan de correcte etikettering van de planten. Onze Naamlijst is voor hem een nuttig naslagwerk. Wegens tijdgebrek moest na een vluchtige bezichtiging van de kassen en een kort praatje met de voorzitter van de Ivy Society het bezoek aan Longwood Gardens

worden afgesloten. Afspraken die zijn gemaakt behelzen het uitwisselen van plantmateriaal onder andere voor toetsing op gebruikswaarde en het opzetten van een regelmatig contact aangaande de benaming van, voornamelijk, vaste planten.

Russell Gardens, 600 New Road, Churchville, PA

Bij het bezoek aan Russell Gardens werd volstaan met een bezoek aan de kwekerij. Het bijbehorende tuincentrum werd niet bezocht. Eigenaar Cliff Russell is een ware vaste planten liefhebber en een vooraanstaand kenner op het gebied van o.a. rotsplanten. Zijn interesse ligt bij de inheemse flora van Noord-Amerika. Op de kwekerij zijn daarvan verschillende getuigen te vinden, zoals de collectie *Monarda* of de diverse planten van wilde herkomsten die op proef staan aangeplant. Eén van de planten die momenteel zeer gevraagd is onder liefhebbers is *Echinacea paradoxa*, die opvalt door de gele lintbloemetjes in tegenstelling tot de andere soorten in dit geslacht die roze-rood of wit zijn. Van deze *Echinacea* kreeg ik een aantal uitgebloeide bloeiwijzen mee met zaden erin. Ook interessant waren *Ruta graveolens* 'Prostrata', *Liatris aspera* en *Monarda* 'Violet Queen'.

Morris Arboretum, 9414 Meadowbrook Avenue, Philadelphia, PA

In 1989 heeft het Morris Arboretum o.a. samen met het National Arboretum, deelgenomen aan een verzamelreis in Zuid-Korea. De reis bestond uit twee gedeeltes: een bezoek in het voorjaar om planten in bloei te zien en een bezoek om te zoeken naar betere of afwijkende vormen. Dit tweede bezoek vond plaats in het najaar om de zaden te oogsten van in het voorjaar gemerkte planten. Verzameld werd op het eiland Ullung-Do, rijk aan endemische planten, en in de bergen van noordoostelijk Noord-Korea, waar de temperatuur 's winters zakt tot -30 C. Van deze verzamelreis waren in de vermeerderingskassen en schaduwhallen in het arboretum de vruchten te zien in de vorm van honderden kiemplanten van onder andere *Acer tegmentosum*, *Acer tschonoskii*, *Aruncus dioicus* var. *kamtschaticus*, *Astilbe chinensis* var. *dauidii*, *Betula costata*, *Callicarpa japonica*, *Deutzia glabrata*, *Deutzia parviflora*, *Iris ensata*, *Philadelphus schrenkii*, *Rhododendron yakushimanum* subsp. *makinoi* en *Spiraea miyabei*. Surplus-zaden worden aangeboden aan belangstellenden met speciale interesses in bepaalde gewassen. Via deze zaadlijst hebben wij ook een aantal interessante gewassen van wilde herkomst aangevraagd en inmiddels ontvangen.

Waterloo Gardens, Devon, PA

Waterloo Gardens is een groot tuincentrum met enkele vestigingen, alle gelegen nabij de stad Philadelphia. Deze tuincentra (incl. hoveniersbedrijf) hebben zich vooral gericht op de welgestelden in dit gebied en bieden dus een exclusief pakket planten en tuintoebehoren. De eigenaars van Waterloo Gardens willen juist het exclusieve karakter benadrukken door bijzondere gewassen aan te bieden. Ze waren onder andere geïnteresseerd in Nederlandse exporteurs van exclusieve bol- en knolgewassen, vaste planten en heesters.

Penn State University, University Park, PA

PPA-bestuurslid Dr David Beattie is verbonden aan Penn State University als docent sierteelt. Momenteel is hij bezig met een evaluatie van het sortiment *Astilbe* dat staat uitgeplant op de onderzoeksvelden van de universiteit. Tevens heeft hij onderzoeken lopen met vaste planten, o.a. *Platycodon*, voor gebruik

binnenshuis als potplant. Op zijn verzoek heb ik een gastcollege gegeven voor studenten tuinbouw over de vasteplantenteelt en het onderzoek in Nederland. Hij demonstreerde voor mij ook het gebruik van beeldplaten in het onderwijs bijvoorbeeld voor een cursus plantenherkenning. De student krijgt op de monitor foto's van planten en/of details te zien en moet gestelde vragen, variërend van aanduiding blad- of bloemvorm tot de volledige plantenaam, beantwoorden. Het programma houdt zelf de score bij en de benodigde tijd. Aan de hand hiervan wordt bepaald of een student de materie beheerst. De kwaliteit van de afbeeldingen, overgenomen op beeldplaat van dia's, is zeer goed te noemen.

Young's Gardencenter, Wilton, Ct

Op doorreis door de staat Connecticut werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om een tuincentrum te bezoeken. Young's Gardencenter lag op de route en bleek in verhouding tot Behnke's in de staat Maryland, een bescheidener opgezet bedrijf. Naast de verkoop van allerlei tuinmaterialen die binnen waren uitgesteld trokken vooral de planten buiten de aandacht. Opvallend was vooral de grootte van de planten (bomen, heesters en coniferen) en het feit dat ze ingegaasd in jute lappen boven de grond stonden uitgesteld. Inkuilen van deze grote exemplaren is niet gebruikelijk. De afmetingen waren zeer fors te noemen (coniferen van 2 à 3 m hoog en 1 à 2 m breed, bomen van 4 à 5 m hoog) en de prijzen zijn navenant (\$150 - \$300 per stuk).

Sunny Border Nurseries, Kensington, Ct

Een bezoek aan Pierre Bennerup, eigenaar van Sunny Border Nurseries, was mij van diverse kanten aanbevolen omdat het bedrijf één van de grotere is aan de oostkust en omdat de produktiewijze on-amerikaans is. Men vergeleek het meer met een Nederlands bedrijf: efficiënt opgezet, een breed sortiment en produktie in grote aantallen. Het bedrijf is circa 60 jaar oud en Pierre heeft het in 1969 overgenomen na jarenlang wijnimporteur te zijn geweest. De productie oppervlakte beslaat 6 - 7 ha en er worden zo'n 2 miljoen potten per jaar geproduceerd, o.a. 15.000 pioenen en 22.000 *Sedum 'Autumn Joy'*. Circa 85% van de produktie wordt vegetatief vermeerderd, de rest uit zaad. Het bedrijf beschikt sedert 12 jaar over een eigen weefselkweek laboratorium met twee vaste medewerkers. Hier worden 150.000 plantjes per jaar vermeerderd, hoofdzakelijk voor eigen gebruik. In het sortiment zitten o.a. *Daphne*, *Dianthus*, *Gypsophila*, *Hemerocallis*, *Hosta* en *Stokesia*.

Het medium waarin wordt gepot is een eigen mengsel van gecomposteed rioolslib, bierbrouwerij-slib, paardemest, zwartveen, grof zand, turfmolm, schors en houtpulp. De potgrond van het vorige seizoen uit niet-verkochte potten of van dode planten wordt hergebruikt (vermengd met nieuw aangemaakt medium). De potten worden afgestrooid met een laagje basaltsplit tegen mos en onkruidgroei. Vollegronds wordt er ontsmet met methylbromide. Het personeelsbestand bestaat uit 20 vaste medewerkers en 20 tot 40 seizoenkrachten (meestal Hispano's). De afzet is gelijkelijk verdeeld over tuincentra en (groot-)groenvoorzieners. De prijs voor planten in 2 liter potten bedraagt \$2.20 - \$2.75.

Hillside Gardens, Norfolk, Ct

De tuinen van Fred en Mary Ann McGourty zijn een bezoek zeker waard, zo werd mij verteld en nadat ik Mary Ann had ontmoet in Atlanta was dat een goede reden om er eens te gaan kijken. Fred McGourty is een bekend publicist in de Verenigde Staten. Zijn stijl van schrijven is bijzonder verfrissend en bekende

boeken van zijn hand zijn: The Perennial Gardener en Perennials: How to Select, Grow & Enjoy. Samen met zijn vrouw Mary Ann heeft hij rond het huis een grote showtuin en een kwekerijtje met minder bekende vaste planten. Jaarlijks trekken zij vele duizenden bezoekers.

De belangstelling voor vaste planten is de laatste jaren sterk toegenomen, volgens Fred McGourty en als broodschrijver heeft hij daarop ingespeeld met enkele boeken over dat onderwerp. De ervaringen die hij heeft met uiteenlopende vaste planten beschrijft hij zeer uitvoerig en regelmatig wordt hij geciteerd in vakbladen, catalogi e.d.. Als het vaste planten-land bij uitstek beschouwt hij op de eerste plaats Engeland, in de aanleg van zijn tuin is dat ook min of meer te herkennen. Weinig bekende planten die zeer goed tot hun recht kwamen in deze tuin waren *Ajuga reptans* 'Catlin's Giant', *Helianthus mollis*, *Heuchera* 'Chatterbox' en *Phlox* (Paniculata-hybride) 'Fairest One'. Ook in Nederlandse borders zouden deze planten goed passen.

4. RESULTATEN EN BESPREKING

De rondreis langs kwekerijen, tuincentra, botanische tuinen en particuliere tuinen heeft een goed beeld gegeven van de belangstelling voor en het gebruik van vaste planten aan de oostkust van de Verenigde Staten van Noord-Amerika. Tijdens de reis zijn veel persoonlijke contacten gelegd met leidende figuren uit de vaste planten-wereld. Deze contacten hebben ertoe geleid dat op mijn verzoek veel plantmateriaal is opgestuurd naar Nederland. De komende jaren zal moeten blijken welke hiervan een aanvulling kunnen zijn op het handelssortiment, hetzij voor gebruik in eigen land, hetzij voor export.

4.1 Vermeldenswaardige ontvangen planten:

Amsonia hubrichtii

100 cm, V-VI, blauw, Arkansas Amsonia.

Blad zeer smal, bloemen in compacte bloeiwijzen, voor matig vochtige, voedselrijke grond, ziektevrij en langlevend.

Aquilegia canadensis 'Corbett'

50 cm, V, geel, Gold Wild Columbine.

Rijkbloeiende selectie uit *Aquilegia canadensis* met lichtgele bloemen (i.t.t. de soort met rood en gele bloemen). Gevonden nabij het plaatsje Corbett, Maryland en verspreid door Richard Simon, Bluemount Nursery.

Aster novae-angliae 'Hella Lacy'

120 cm, IX, blauwviolet, New England Aster.

Selectie gewonnen door Allen Lacy; rijkbloeiend met een mooie kleur.

Aster novae-angliae 'Purple Dome'

40 cm, IX, diep violette-roze, New England Aster.

Introductie van Mount Cuba Center; gedrongen groei en rijke bloei in najaar. Zeer ongewoon in het sortiment *A. novae-angliae*; goed voor potcultuur.

Aster novi-belgii 'Alert'

40 cm, IX, rozerood, New York Aster.

Lage aster met een mooie bloemkleur; goed voor potcultuur.

Aster spectabilis

20 cm, VII-X, violetblauw, Showy Aster.

Zeer lage, bodembedekkende aster; geschikt voor droge standplaatsen en met lange bloeitijd.

Baptisia alba (B. pendula)

80 cm, VI, wit, White Wild Indigo.

Voor normale tot droge standplaats. Langlevende opvallende vaste plant. De stengels zijn donker gekleurd en contrasteren met de witte bloemen. Het zijn mooie solitairplanten.

Boltonia asteroides 'Pink Beauty'

100 cm, VIII-X, lichtroze, Thousand Flowered Aster.

Sierlijke plant met een zee van lichtroze bloemen in de nazomer. Voor een zonnige standplaats. Gevonden als een toevallige zaailing in een tuin in North Carolina, verspreid door Montrose Nursery, Hillsborough, NC.

Conradina verticillata

25 cm, V, lilaroze, Cumberland Rosemary.

Dit halfstruikje groeit in de bergen van oostelijk Kentucky en Tennessee. Het uiterlijk en de geur heeft veel weg van *Rosmarinus*. De winterhardheid zou veel beter zijn; een mooi plantje voor teelt in pot.

Coreopsis rosea 'American Dream' (nieuwe naam)

40 cm, VI-IX, donkerroze, Tickseed.

Groeikrachtige, rijkbloeiende selectie. Beter dan de kloon die in Nederland in cultuur is als *C. rosea* 'Nana'; geschikt voor zonnige standplaatsen.

Eupatorium capillifolium

250 cm, IX-X, groenachtig,

Een plant die geschikt is als solitair en vooral sierwaarde heeft door het zeer fijne, bij draadvormige blad. Bereikt in één groeiseizoen een hoogte tot 250 cm. De afgesneden takken zijn goed houdbaar op water.

Eupatorium hyssopifolium

100 cm, VIII-IX, wit, Hyssop Leaved Thoroughwort.

Graslandplant op droge en armere gronden. Rijkbloeiend met afgeplatte bloeiwijzen. Het blad is zeer smal.

Eupatorium perfoliatum

120, VIII-IX, wit, Boneset.

Hoge vaste plant met witte bloemen in afgeplatte bloeiwijzen. Opvallend zijn de stengelomvattende bladeren. De planten zijn geschikt voor normale bodems.

Euphorbia corollata

70 cm, VII-X, wit, Flowering Spurge.

De kleine witte bloemetjes zijn geplaatst in een schermachtige bloeiwijze. Voor droge standplaatsen. De bloei is zeer rijk en mogelijk is deze plant ook geschikt voor de produktie van snijbloemen.

Hemerocallis 'Happy Returns'

40 cm, VI-X, citroengeel, Daylily.

Lage *Hemerocallis* die evenals 'Stella de Oro' een zeer lange bloeitijd heeft, gecombineerd met een compacte groeiwijze. Het is zeker een veelbelovende plant.

Heuchera americana 'Dale's Selection'

30 cm, VI-VII, geelgroen, Alum Root.

Selectie met zeer mooi gemarmerd blad die uit zaad wordt vermeerderd. Loopt donker roodbruin uit en is 's winters bladhoudend. De bloeiwijze is een zeer luchtige pluim tot ca 60 cm hoog.

Lespedeza thunbergii 'Alba'

100 cm, VII-IX, wit

De witte vorm van de bekende *L. thunbergii*. Is een aantal jaren geleden vanuit Japan ingevoerd in de Verenigde Staten en wint daar aan populariteit.

Penstemon digitalis 'Husker Red'

60 cm, VI-X, wit, Beard Tongue.

Zeer mooie plant met intens roodbruin blad en stengels. Contrasteert zeer goed met de witte bloemen, bladhoudend.

Penstemon grandiflorus 'Prairie Snow'

60 cm, VI-X, wit,

Witte vorm van *P. grandiflorus*. Komt goed uit zaad terug, mits geen kruisbestuiving met andere *Penstemon* heeft plaatsgevonden.

Phlox paniculata 'David'

110 cm, VII-IX, wit, Summer Phlox.

Helderwitte selectie gevonden door F.M. Mooberry van het Brandywine Conservatory. Deze plant heeft zeer geurige bloemen en is zeer meeldauw resistent.

Phlox stolonifera 'Bruce's White' (e.a. cv.'s)

10 cm, IV-V, wit (roze, blauw), Creeping Phlox.

Mooie bodembedekker in uiteenlopende kleuren. Een mooie witte met een geel oogje is 'Bruce's White', diep roze is 'Home Fires' en paarsblauw is 'Sherwood Purple'. Voor lichtbeschaduwde plaatsen op humeuze bodems.

Pycnanthemum virginianum

70 cm, VII-IX, wit, Mountain Mint.

Aromatische planten verwant aan *Monarda*. De bloemen staan in schijnkransen. Getest als snijbloem met een goede houdbaarheid.

Rhexia mariana

40 cm, VII-IX, roze, Maryland Meadow Beauty.

Weinig bekende (in de cultuur) maar opvallende vaste plant. Mogelijkheden voor tuingebruik zijn niet precies bekend. Planten vragen een humeuze, vochtige bodem.

Scilla scilloides

20 cm, IX-X, lila,

Najaarsbloeiend bolgewasje dat verzameld is in Korea.

Solidago sphacelata 'Golden Fleece'

50 cm, IX-X, geel, Golden Rod.

Lage Guldenroede met hartvormig blad, halfwintergroen. Goed als randplant te gebruiken.

Tiarella cordifolia var. *collina* 'Oakleaf'

30 cm, IV-V, wit,

Deze vorm van *Tiarella cordifolia* stoelt niet uit en vormt een stevige pol. Het blad is diep ingesneden en heeft drie tot vijf, spitse lobben. In het najaar kleurt het blad donker roodbruin.

5. CONCLUSIES

Het bijwonen van het congres van de Perennial Plant Association, waar gelegenheid was om een diapresentatie te houden over de teelt van vaste planten en het onderzoek in Nederland, heeft geresulteerd in veel contacten met vakmensen in de Verenigde Staten. De ergernis die daar bestaat over de niet "soortechte" leveranties van vaste planten (en ook bollen) uit Nederland heb ik niet weg kunnen nemen. Wel is duidelijk gemaakt dat er van alles wordt ondernomen door praktijk en onderzoek om een einde te maken aan deze situatie. De Naamlijst van Vaste Planten die is uitgegeven door het Proefstation voor de Boomkwekerij werd zeer positief ontvangen. Er zijn afspraken gemaakt voor samenwerking om de lijst uit te breiden met het Amerikaanse handelssortiment. Eenduidigheid in de benaming van planten komt daardoor wat dichterbij. Het bezoeken van kwekerijen, onderzoeksinstellingen en tuinen heeft veel inzicht gegeven in het gebruik van vaste planten aan de oostkust van de Verenigde Staten en in de behoefte aan planten uit Nederland. Een groot aantal vaste planten (en ook heesters en coniferen) is naar aanleiding van dit bezoek aangevraagd en zal in Boskoop op het Proefstation worden aangeplant ter bepaling van hun gebruikswaarde.

6. SAMENVATTING

Jaarlijks organiseert de Amerikaanse Perennial Plant Association een symposium waarin alle facetten betreffende vermeerdering, teelt, afzet en toepassing van vaste planten aan bod komen. In 1990 werd dit symposium georganiseerd in Atlanta, Georgia van 12 tot 18 augustus. Vanuit het Proefstation voor de boomkwekerij en op wens van de Nederlandse Vereniging van Vaste Planten Kwekers is op dit symposium overlegd met het bestuur van de PPA over de realisatie van een gezamenlijke lijst met namen van vaste planten. Men was bereid de Nederlandse lijst te accepteren als standaard mits deze werd uitgebreid met het Amerikaanse handelssortiment. De lijst die gaat worden uitgegeven door de Internationale Stauden Union vond men te beperkt. Voorts werden de contacten aangehaald betreffende de uitwisseling van gegevens. Op een avond-sessie kon een diapresentatie worden gegeven over de teelt van vaste planten in Nederland en over het werk van het Proefstation. Tijdens het symposium zijn veel contacten gelegd met vooraanstaande vaste plantenkwekers, onderzoekers, plantenkenner e.d.

Na afloop van het symposium is een reis gemaakt langs diverse kwekerijen, onderzoeksinstellingen en (botanische) tuinen. Hier werd gespeurd naar zinvolle aanvullingen op het Nederlandse handelssortiment. Veel aandacht werd daarbij geschonken aan een hoge resistentie tegen ziekten en plagen en ook aan stressbestendigheid. Een groot aantal planten is aangevraagd en staat ter beoordeling aangeplant op het Proefstation te Boskoop.

Literatuur:

Fortgens, G. Vaste planten in Verenigde Staten hoog genoteerd:
Toenemend aantal nieuwigheden op Nederlandse markt
'De Boomkwekerij' nr. 26/27 1992, p. 14-17.

